

บทคัดย่อ

ชื่อภาคินพนธ์ : การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุม
ป้องกันโรค : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นางอวยพร เพ็ชรบริสุทธิ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนสังคม)

ปีการศึกษา : 2552

การศึกษา เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุมป้องกันโรค 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมี
ส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุมป้องกันโรค และ 3)
เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน (อสม.) ในการควบคุมป้องกันโรค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในอำเภอเมืองจังหวัดยะลา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้
สถิติ t-test และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัด
ยะลา จำนวน 80 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 41.98 ปี จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรส มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,790 บาท และ
ระยะเวลาการเป็น อสม.เฉลี่ย 11 ปี

ปัจจัยสนับสนุนของอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม/รับฟัง
การดำเนินงานควบคุมป้องกันโรค เกือบทั้งหมดมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุม
ป้องกันโรค จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคในระดับสูง ร้อยละ 40.0 รองลงมา มีความรู้ความ
เข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ร้อยละ 27.5

(2)

การมีส่วนร่วมของ อาสาสมัครสาธารณสุข ในการป้องกันและควบคุมโรคโดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.79 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านวางแผนดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 2.89 รองลงมา ด้านร่วมปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย 2.86 ด้านร่วมตัดสินใจ และด้านติดตามประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.71 เท่ากัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการควบคุมป้องกันโรค ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค ส่วนตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและ ระยะเวลาการเป็น อสม. ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันโรค

ข้อเสนอแนะ โรคเป็นโรคติดต่อที่สามารถรักษาให้หายได้ หากมีการดูแลผู้ป่วย มีการกำกับให้กินยาอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ สิ่งสำคัญที่อาสาสมัครสาธารณสุขต้องเข้ามามีส่วนร่วมคือการติดตามประเมินผลผู้ป่วยโรคแต่ละรายให้มากขึ้น และควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในการควบคุมและป้องกันโรคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น